

Učiteljski Tovariš

Glasilo „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejujeta:

Jakob Dimnik in **Engelbert Gangl**

učitelja v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Jakob Dimnik**, Šubičeve ulice št. 3.

Vsebina: Jos. Korošec: Katere lastnosti gôji učitelj-vzgojitelj? — Juraj Režek: Viktor Globočnik. — Fr. Orožen: Ustavoznanstvo. — Janko Leban: O pravopisju v slovenski ljudski šoli. — Književnost in umetnost. — Naši dopisi. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Gospodarski program.

Katere lastnosti gôji učitelj-vzgojitelj?

(Spisal **Jos. Korošec**.)

Kdor je že opazoval, kakšna dobrota so dobre šole za družino, cerkev in državo, se bo gotovo veselil njih uspešnega napredka. Šola brez določnega namena — otroška dresura — bi mu nikakor ne ugajala. Pogostokrat se pripeti, da ima učitelj-vzgojitelj najboljšo voljo, a vendar nima — kar se tiče njegove osebe — nekaterih lastnosti, ki so pri vzgoji to, kar zorečemu žitu dobrodejni dež in ogrevajoče sonce.

Zahtevane lastnosti vsakega vzgojitelja, katere si mora vsak prisvojiti skušati, so: ljubezen, gorečnost, veselost, mirnost, poštenost in vera.

Ljubezen bodi prva lastnost vsakega odgojitelja in sicer 1. do svojega posla.

Mnogoteremu nevednemu lajiku se zdi služba učitelja nezmatna ter se zbadljivo šali z našim stanom. Nikdar pa naj se ne polasti našega srca kaj takega, temveč prešine naj nas — bi rekel — sveto prepričanje, da delu-

jemo na organični preosnovi in dobrodejni pospešitvi blagega namena za družino, državo in cerkev — za vesoljno človeštvo — in da moramo svojo službo zmatrati ne kot rokodelstvo, ampak kot nekaj vzvišenega in da moramo dolžnosti svojega stanu natanko izpolnjevati. Učitelj, kateremu je zoperno biti vzgojitelj, ali kateri je le zaradi ljubega kruhka to, kar je, deluje proti svojemu prepričanju. Ljubega srca otroška ga obdajajo kot svetle zvezde, kot razni planeti ogrevajoče sonce. On pa ima srce slično močvirju, iz katerega se vzdigujejo razne sopare, ki se časih tudi vnamejo, pa njih plamen ne daje dobrodejne svetlobe, je vselej le navideznost, ki vara otroška srca.

2.) Ljubezen do otrok in sicer nepristranska ljubezen do vseh, ki so mu izročeni v varstvo odgojitve. Ljubezen, katero so si pridobili otroci s pridnostjo in nrvnostjo, naj bode njih največje plačilo.

Tudi mera ljubezni do otrok bodi njih nrvnost in pridnost. Nikdar pa ne sme stan staršev odločevati ljubezni; n. pr. bogastvo, meščanstvo, županstvo, rokodelstvo ali uboštvo. Vse to naj prav nič ne vpliva na mero ljubezni.

Viktor Globočnik.

„Non omnis moriar.“

Ge Horacijeve besede smemo pač po vsi pravici zapisati možu, kateremu v hvaležen spomin smo se namenili posvetiti nastopne vrstice; saj se ga bodo po delih njegovega uma in njegove dlani spominjali še pozni rodovi kranjskega mesta, in po blagih njegovih činih bode živel njegov spomin v hvaležnih srcih onih, katere je tako radodarno podpiral. Bil je to mož blagega in plemenitega srca, mož resnega dela in jeklene volje, pa čistega in kremenitega značaja, bil je to Viktor Globočnik, eden najiskrenejših in najodkritosrčnejših prijateljev šole in slovenskega učiteljstva, kakoršnih naj bi nam še mnogo naklonila nebesa!

Pa slovenski učitelj nima sreče! Ni dovolj, da sega neizprosna smrt leto za letom bolj in bolj v naše vrste, zadnja leta ne prizanaša niti našim dobrim prijateljem in podpornikom. Lansko leto nam je ugrabila deželnega po-

slanca Janka Kersnika — in letos je iztegnila koščeno roko po tem vrlem prijatelju našem. Srce se nam krči ob tem žalostnem spominu!

Porojen 1851. leta v Trziču na Gorenjskem je dovršil gimnazijo v Ljubljani in vseučilišče na Dunaju. Oče njegov, Anton, se je bil kot tehnik l. 1848. udeležil takratnega dijaškega gibanja, popustil potem Dunaj ter prevzel v Trziču dom svojih staršev. Zaradi slabih gospodarskih razmer pa je bil prisiljen prevzeti v Zalemlogu pri Železnikih službo pomožnega učitelja — in kdo zna, ali se ni pokojni Globočnik ob učiteljevanju očetovem že kot vseučilišnik navzel ljubezni do šole in učiteljstva, saj je imel dovolj prilike videti in izkusiti, kako je trdo služen učiteljski kruh. Po dovršenih študijah je vstopil k ljubljanskemu sodišču, kjer je takrat — kakor pravijo — pripomogel mnogo, da ni državno pravdnštvo zaseglo Jurčičevega Tugomera. Kmalu potem se je preselil kot sodnijski pristav na Vrhniko, kjer se pa zaradi svojega odločno narodnega mišljenja ni mogel porazumeti s svojimi predstojniki; zato je popustil državno službo in prestopil k

Že mnogokrat se je potrdila preizkušena resnica, da — če si hoče pridobiti učitelj spoštovanje in ljubezen v občini, če hoče, da so mu otroci brezpogojno udani, naj ljubi vse brez pristranosti. Učenci ne čutijo nič bolj, nič tako ne žali, nič ne razvadi in razuzda bolj učencev kot partajičnost učiteljeva. Ubožen, že tako zaradi uboštva staršev potrti otrok, prihaja malosrčen, nasprotno pa je vedno odlikovani otrok bogatih in čislanih staršev razposajen.

Otrok naj se že v šoli uči, da nrvnost, pridnost in čednost same dajo ljudem večo veljavo; partajična ljubezen učiteljeva pa izruje to lepo cvetko čednosti.

Ako učitelj izpolni ljubezen do svojega stanu in do otrok, potem mu tudi ne bode težko izpolniti druge lastnosti — gorečnosti.

Cvetice vzdigujejo ob sončnih žarkih glavice, ravno tako se tudi dvigajo otroška srca pod vodstvom pametnega in za svojo stvar gorečega učitelja. V mrzli pokrajini vse otrpne, tako tudi v šoli, v kateri je vladar mrtev, zaspan učitelj.

(Dalje prih.)

Ustavoznanstvo.

(Spisal Fr. Orožen.)

N.

Državno denarstvo.

1. Davkarstvo.

(Dalje.)

Davek odmerjajo skupno po dohodkih in prejemkih ravno minulega leta. Če so ti stalni, se njih visokost vpošteva s svoto, ki so jo dosegli koncem meseca grudna; če niso stalni, se pa ozira na njih poprečnost zadnjih treh let. Pri priredbi osebne dohodnine je dohodkom obiteljskega načelnika prištevati dohodke njegovih svojcev. K dohodkom spadajo vsi prejemki v gotovini ali pa v vrednostnih predmetih, stanovanje v lastni hiši v znesku, ki odgovarja najemščini, katera bi se dobila, če bi se stanovanje oddalo; potem vrednost za gospodarstvo porabljenih pridelkov iz kmetovanja in vrednost izdelkov obrtovanja po odbitih troških v dosego varo-

vanja in vzdržavanja teh dohodkov ter obrestih morebitnih dolgov.

Izredni prejemki iz dedščin, iz zavarovanih glavnice za življenje, daril in enakih reči niso dohodnini podvrženi dohodki. Pri napovedbi dohodnine se smejo na dalje odbiti ti-le troški: Upravni, obratni in vzdrževalni troški, izguba in primerni odpis na vrednosti inventarja in materijala, prispevki za zavarovanje proti škodi sploh, oni za zavarovanje na smrt ali življenje pa le do zneska 100 gld., če so stariši in otroci zavarovani celo do zneska 200 gld., vsakojaki pokojninski in preskrbninski prispevki, katere je davčni zavezanec po zakonu primoran plačevati, končno vsi davki razun dohodnine in vse doklade na davke.

Osebno dohodnino odmerjajo po visokosti čistih dohodkov in prejemkov. Ta znaša na leto pri dohodkih

nad	do všteti	
gld.:	gld.:	gld.:
600	625	3·60
625	650	4·—
650	675	4·40
675	700	4·80
700	750	5·40
750	800	6·—
800	850	6·80
850	900	7·60
900	950	8·40
950	1000	9·20
1000	1100	10·—
1100	1200	12·—
1200	1300	14·—
1300	1400	16·—
1400	1500	18·—
1500	1600	20·—
1600	1700	22·—
1700	1800	24·—
1800	1900	27·—
1900	2000	30·—
2000	2200	34·—
2200	2400	39·—
2400	2600	44·—
2600	2800	49·—

notarijatu. Nekaj let je bil c. kr. notar v Zatičini na Dolenjskem, pozneje pa se je preselil na Gorenjsko v Kranj, kjer je tako neumorno in požrtvovalno delal za narodno stvar sploh in posebe v korist kranjskega mesta. Tukaj je ustanovil mestno hranilnico; po največ pripomogel, da se je oživotvorila in razširila ondotna gimnazija; ustanovil in podpiral je ondotno dijaško kuhinjo, takisto „bralno društvo“ v Trziču, izdatno podpiral dijake in razna dijaška ter narodna društva itd. Dasi je bil prestal že prej hude in smrtnonevarne bolezni: koze, vnetje reberne mrenice in kmalu potem bruhanje krvi, vendar se je bil ob preskrbni zdravniški pomoči vrlega mu prijatelja g. dr. E. Šavnika okrepil telesno tako dodobra, da bi bil še lahko živel deset in desetletja. Toda Previdnost božja je sklenila drugače! Napravil se mu je na nogi neznamen absces, ki si ga je dal prerezati; a pritegnilo je zastrupljenje krvi in — v kratkih dneh je bilo po njem: dne 4. sušca t. l. je izdihnil plemenito svojo dušo.

Kolik in kako odkritosrčen prijatelj je bil šoli in slovenskemu učiteljstvu, vedo le oni, ki so imeli priliko

občevati ž njim leta in leta. Posebno pa je bil učiteljstvu kranjskega okraja najboljši svetovavec in njegova glavna opora. Kot člen c. kr. okrajnega šolskega sveta je bil učiteljstvu najzgovornejši in neustrašljiv zagovornik. Vestno se je informoval in pripravil na vsako sejo in — da mu ni mogel nihče v obraz utajiti katere zakonite do- ločbe, je hodil k sejam vedno oborožen z zakoni v žepu. Po preteku zadnje šestletne dobe pa so ga zaradi znanih takratnih političnih zvez in spletk iztisnili iz tega, za učiteljstvo toli važnega zastopa, ker pravijo, da resnica oči kolje, a resnica in pravica sta mu bili vedno in povsod zvezdi vodnici. Poslej je bil učiteljem le tih svetovavec, pri katerem je dobil marsikateri tovariš pomoči in dobrih napotkov ter po njegovem vplivu gotove zaslombe drugod. Kranjskemu okrajnemu učiteljskemu društvu je bil ustanovnik in zvest podpornik z dvojnimi letnimi doneskom. Ko je bil izvoljen pred dvema letoma deželni poslanec, se je oglasil lansko leto takoj za izboljšanje našega gmotnega stanja ter nam priboril zvišano draginjsko do- klado. In ko je prišla letos regulacija naših plač na vrsto,

nad gld.:	do všteti gld.:	gld.:
2800	3000	55.—
3000	3300	62.—
3300	3600	71.—
3600	3900	80.—
3900	4200	90.—
4200	4600	101.—
4600	5000	114.—
5000	5500	129.—
5500	6000	146.— i. t. d.

Vidi se, da novi davek le zmerno narašča, ker začenja s 0,6% in sploh ne presega 5% čistih dohodkov.

Če skrbi obiteljski načelnik, čigar dohodki ne presegajo 2000 gld. na leto, mimo svojega zakonskega druga še za več kakor dvoje družinskih členov, tedaj se mu pri odmeri davka od dohodkov odbije $\frac{1}{20}$ za vsakega družinskega člana nad to število. Vsekako pa se mu, ne glede na višino odbitka mora znižati davčni postavek vsaj za eno stopinjo. Ako pa zakonski drug ali družinski člani dobivajo dohodke, ki jih je zaradi davka prišteti dohodkom obiteljskega načelnika, tedaj se za vsakega takega člana odbije od dohodkov znesek 250 gld., če pa je dohodek posameznega manjši, pa ta dohodek. Tudi je dovoljeno, da se pri priredbi davka ozira na posebne, plačilno zmožnost davčnega zavezanca bistveno krateče razmere. Tako se tistim, katerih dohodki ne presegajo 5000 gld., dajejo olajšave za 1, 2 ali 3 stopinje obdačbe, če dokažejo, da imajo izredne troške za vzgojo otrok, dolžnost skrbeti za uboge svoje, troške vsled hude in trajne bolezni ali smrti v rodbini, da so zadolženi, da so jih doletele posebne nezgode i. dr.

Osebna dohodnina se praviloma odmerja in predpisuje tam, kjer ima davčni zavezanec svoje redno prebivališče, za osebe v inozemstvu pa tam, kjer se nahaja vir njihovih dohodkov v naših deželah. Za priredbo osebne dohodnine so postavljene a) cenilne komisije in sicer okrajne komisije za politične okraje in krajne komisije za mesta in obrtnijske kraje z več kakor 10.000 prebivalci; b) prizivna komisija za vso kronovino. Cenilnih komisij dolžnost je, poizvedavati dohodninske razmere davčnih zavezancev in določati jim davčne postavke. Prizivna komisija pa odloča o vseh, proti postopanju cenilnih komisij vloženi pritožbah. Število členov cenilnih komisij določa z ozirom na velikost okraja in dohodne raz-

je bil on med prvimi, ki je tiščal na to, naj se učiteljstvu izdatno odpomore, ker je bil prepričan, da le po dobrem učiteljstvu bomo dobili dobro urejeno šolstvo, in z dobrim šolstvom je zagotovljen vsestranski napredek našega naroda. Zato pa nas je toliko bolj zbolela v hvaležnem srcu prežalostna vest, da tega dobrega prijatelja našega ni več. In po vsi pravici je pritegnilo učiteljstvo iz raznih krajev — iz Ljubljane deputacija „Slovenskega učiteljskega društva“ — posebno pa iz domačega okraja, da ga spremi še na zadnjem poti na mesto, kjer že počivata naša pesnika-prvaka: Prešeren in Jenko. In ko mu je ob odprtem grobu izpregovoril v slovo njegov verni prijatelj in somišljenik g. dr. Ivan Tavčar, takrat nam je zarosilo od žalosti oko . . .

Bodi ti, dobri in dragi prijatelj naš, lahka zemlja domača, katero si tako iskreno ljubil ves čas!

Juraj Režek.

mere finančni minister; polovico členov, predsednika in njegovega namestnika imenuje on, polovico členov pa volijo davčni zavezanci sami iz svoje srede. Isto velja za člene namestnike. Davčni zavezanci volijo v treh skupinah. Skupine se snujejo tako, da se razdeli svota osebne dohodnine za isti okraj ali kraj na tri enake dele. V prvi del ali skupino se uvrščujejo tisti, ki plačujejo po največ, v drugi tisti, ki plačujejo manj in v tretji del tisti, ki plačujejo najmanj davka. Število členov prizivne komisije določa z ozirom na velikost dežele in na dohodne razmere tudi finančni minister. Polovico členov, predsednika in njegovega namestnika imenuje on, polovico členov pa voli deželni odbor. Isto velja za člene namestnike. Voliti se smejo samo tiste osebni dohodnini zavezane osebe moškega spola, ki so dokončale 24. leto svoje dobe in uživajo vse državljske in politične pravice. Volitev odkloniti smejo udje državnega in deželnega zbora, duhovniki in učitelji v aktivni službi, dvorni, državni, deželni, občinski in javni zakladni uradniki in služabniki ter vojaške osebe, dalje starci nad 60 let, telesno pohabljeni in tiste osebe, katere so bili člani v zadnjih štirih letih.

Členi komisije se volijo za dobo štirih let. Za priredbo osebne dohodnine sestavljajo davčna oblastva imenike o vseh v njih območju stanujočih osebah, o katerih domnevajo, da jih utegne zadeti davčna dolžnost. Hišni posestniki in oskrbniki morajo v določenem roku predlagati davčnemu oblastvu izkaz vseh v hiši stanujočih oseb in njih opravil. Vsak delodajalec, ki izplačuje uslužbencu na leto več kot 600 gld., mora to javiti davčnemu oblastvu. Poleg tega pa je vsak davčni zavezanec dolžan, vsako leto v določenem roku napovedbo dohodkov, ustno ali pismeno, polagati pristojnemu davčnemu oblastvu. Kaj je predmet napovedbe, to povejo natančneje obrazci, ki jih je dobiti pri vsakem davčnem oblastvu. Osebe, katerih dohodki ne presegajo 1000 gld., so od napovedi oproščene, vendar jo morajo podati, če to izrecno zahteva davčno oblastvo. Davčno oblastvo pregleduje napovedbe, potem jih pa predlaga cenilni komisiji, katera odmerja davek. Davčni zavezanec dobi plačilni nalog, ki mu naznanja visokost davka in ga poučuje o pravnih sredstvih, katere more uporabljati proti odmeri davka. Izpisek iz plačilnih nalogov daje davčno oblastvo skozi 14 dni na pregled davčnih zavezancev. Prizive vlagati je na prizivno komisijo. Rok za to je določen na 30 dni in teče od dneva po vročitvi plačilnega naloga. Prizivi so kolekov prosti. Pritožbe proti odlokom prizivne komisije zaradi napačne uporabe zakona ali pomanjkljivega postopanja pa je vlagati na upravno sodišče.

Če se osebna dohodnina ne plačuje potom odtegovanja od prejemkov, jo je plačevati v dveh polletnih, 1. rožnika in 1. grudna zapadlih obrokih. V davčno dolžnost na novo vstopivše osebe se praviloma obdačujejo s pričetkom novega leta, le če se kdo priseli v tuzemstvo ali pa če dobi višje stalne prejemke in doslej sploh ni plačeval osebne dohodnine, se mu takoj s prihodnim mesecem predpisuje osebna dohodnina. Prihod oziroma spremembo v prejemkih naznaniti je takoj in najkasneje v 14 dneh davčnemu oblastvu. Davčna dolžnost neha vsled smrti ali preselitve v dežele izven območja novega davčnega zakona že s prihodnim mesecem. Naznaniti je smrt ali preselitev takoj in najkasneje v 14 dneh. Če so zadele davčnega zavezanca tekom leta posebne nezgode, tedaj mu sme deželno finančno oblastvo na njegovo prošnjo davek tudi znižati.

Plačarino plačujejo uslužbenci, katerih prejemki znašajo na leto 3200 gld. ali več, in sicer poleg osebne dohodnine.

Plačarina znaša od letne stalne plače:

3200 gld. do všteti	4000 gld.	— 0·4 %
4000 " " "	4500 " "	— 0·8 %
4500 " " "	5000 " "	— 1·2 %
5000 " " "	6000 " "	— 1·6 %
6000 " " "	7000 " "	— 2·0 %
7000 " " "	8000 " "	— 3·0 %
8000 " " "	10000 " "	— 4·0 %
10000 " " "	15000 " "	— 5·0 %
15000 " in več		— 6·0 %

Ta davek se odmerja na podlagi ugotovitve službenih prejemkov po cenilni, oziroma prizivni komisiji in se predpisuje s posebnim plačilnim nalogom davčnega oblastva. Priziv proti plačilnemu nalogu glede kakih pogrškov pri računu ali predpisu davka je dopuščen na deželno finančno oblastvo.

Tisti, ki uslužbencem izplačujejo prejemke, so zavezani, osebno dohodnino in plačarino takoj pri izplačilu odtegovati in odtegnjeni znesek na svojo odgovornost v 14 dneh odposlati c. kr. davčnemu uradu. Visokost davka, ki jim ga je odtegovati, naznanja jim davčno oblastvo s posebnim plačilnim pozivom. Odtegovati pa je vedno le toliko, kolikor davka primerno spada na izplačani znesek. V času, dokler se ne dostavi plačilni poziv, je davka odtegovati v tisti meri, kakor prejšnje leto; kakšna razlika se po vročitvi plačilnega poziva izravna. Če pa dobi uslužbenec tekom leta novo višjo plačo, in stopi s to v davčno dolžnost, tedaj mu je takoj odtegovati od plače davek v tisti meri, kakor jo določuje davčni zakon.

Če izplačitelji službenih prejemkov pravočasno ne izročajo davčnih odtegljajev c. kr. davčnemu uradu, morajo plačevati zamudne obresti.

Dogovori, ki merijo na prenos osebne dohodnine na druge osebe, so pravno neveljavni, vendar pa to ne velja za službodajalce same.

Zakon določa precej občutne davčne kazni. Za kazenske določbe velja kazensko-pravno načelo, da ni izgovora, če kdo ne pozna zakona. Kazenska dejstva se razločujejo a) v taka, o katerih odločujejo sodnije; b) v taka, o katerih odločujejo davčna oblastva prve instance (okrajna glavarstva, davčna administracija) in c) v taka, ki se kaznujejo samo zaradi nereda. Prav za prav so davčni prestopki ti-le: a) Neresnična izjava davčnega zavezanca ali službodajalca v davčnih naznanilih in napovedbah, storjena v svrhu davčne prikrajšbe, b) davčna zatajba v isti namen, katere je kriv vsaki, ki o pravem času ni vložil davčnega naznanila ali napovedi. V obeh slučajih mora biti dognan dokaz objektivnega in subjektivnega obstoja dejstva. Če je dokazan samo objektivni, ne pa tudi subjektivni prestop, tedaj se kaznuje milejše, samo z denarno globo. Kazenske obravnave o davčnih prestopkih se vrše tako, da je davčnemu zavezancu v polni meri prilika dana, da se zagovarja. Davčna prikrajšba se kaznuje z globo, ki znaša trojni do deveterni znesek prikrajšanega davka. Če je dognan samo objektivni dokaz prestopka, se kaznuje z globo 50 gld.

Izvedenci, ki dajo pojasnila z namenom, da prouzročujejo nepravo odmero davka, se kaznujejo z zaporom od enega dne do dveh mesecev ali z denarno globo od 5 do 300 gld. i. t. d.

Davčni uradniki, člani komisij in drugi sodeležniki davčnih obravnav, ki kršijo uradno tajnost, se kaznujejo z zaporom do treh mesecev ali globo do 1000 gld.

Kdor osebam, katerim je to naročila kaka pridobninska, cenilna ali prizivna komisija, zabranjuje vstop v obrtne prostore ali ogled obrtnih naprav, se kaznuje, če ga ne zadene po občnem kazenskem zakonu večja kazen, z zaporom od enega do štirinajstih dni ali z globo do 100 gld.

Po državnem proračunu za leto 1898. znašajo neposredni davki in sicer:

Zemljarina	28,722.500 gld.
Domarina	25,970.000 "
Hišni razredni davek	5,194.600 "
5% davek od donosa hišnega davka začasno oproščenih poslopij	2,665.000 "
Splošna pridobnina s zaostanki na prejšnji obrtarini in dohodarini	21,740.400 "
Pridobnina sejmarjev in krošnjarjev	164.000 "
Pridobnina od podjetij, ki morajo javno polagati svoje račune	18,275.000 "
Rentnina	3,100.000 "
Osebna dohodnina	15,624.400 "
Plačarina	310.000 "

(Dalje prih.)

O pravopisju v slovenski ljudski šoli.

(Spisal Janko Leban.)

(Dalje.)

Pravopisje v ljudski šoli poučuj nazorno! Otrok naj ne le sliši dobrih oblik, ampak on naj jih tudi vidi. Njegovo pozornost moramo obračati na pravilne besedne oblike. To pa storimo s tem, da otroka pri čitanju opozarjamo na to, kako se piše ta ali ona beseda. Po potrebi tudi nekatere besede zlogujemo. Z napisovanjem na tablo ali s prepisovanjem s table ali iz knjige — menjava v tem obziru je koristno — se otrok vadi pravilnih oblik. Pomniti pa je, da moramo otrokom kazati edino le pravilne oblike! Nekateri učitelji imajo to razvado, da otrokom nalašč ponujajo napačne oblike ter jim potem vele, naj jih popravijo. To je očitna pedagoška zmota, zakaj že Kehr pravi: „Die Methode durchs Falsche zu lehren, ist eine Unmethode“, in Ohler nam zabičuje: „Gib den Kindern von Anfang an nie ein falsches Wortbild!“ Da bode pa prepisovanje otrokom res koristno, daj jim le malo prepisovati, a to večkrat. Sploh naj otroci prepisujejo vse leto v vseh oddelkih!

Nadaljnja velekoristna vaja je, da otroci napisujejo kaka berila, katera so se naučili na pamet, torej brez čitanke. S tem se utrjujejo v pravopisju ter vadijo tudi v slovenskem slogu. Tako se jim posamične besedne oblike tako vtisnejo v spomin, da jih naposled drugače ne morejo pisati kakor le pravilno. Na tak način se otroci praktično, zlahka učijo pravopisja. Goethe pravi nekje v svojem Faustu:

Grau, theurer Freund, ist alle Theorie
Und grün des Lebens goldner Baum,

in ta izrek moramo uvaževati tudi ljudski učitelji posebno pri jezikovnem pouku v ljudski šoli, torej tudi pri pouku v pravopisju! Pustimo vse teoretiško pra-

vilje ter učimo praktiško, praktiško in zopet praktiško! Iz stoterih dobrih zgledov povzemi otrok sam pravilo. V tem podrobnem učnem načrtu za pravopisje podajam sicer tudi jaz pravila v teoretiški obliki; a naša skrb bodi, da ta pravila praktiško obravnavamo, kar dosežemo seveda le, če se vestno pripravljamo na vsako uro! —

V lanskem referatu je kolega Božič napisal te besede: „Kakor mora biti vsaka učna ura jezikovna ura, tako bodi tudi vsaka pismena vaja — naj sega v ta ali oni predmet — pravopisna vaja“. Gola istina! Že pri branju opozarjamo n. pr. otroke na posamezne besedne oblike; pri spisju imamo zopet priliko, da jih vprašamo, zakaj stoji to ali ono ločilo na tem ali onem mestu i. t. d. Pri slovnici se nam zopet ponuja prilika, da govoreč o izpeljavi samostalnikov, pridevnikov, glagolov utrjamo otroke v pravopisju. Zato dotičnih izpeljav niti nisem sprejel v svoj podrobni učni načrt za pravopisje, ker stvar sodi v slovnico. In dalje: ko jemlješ n. pr. iz slovnice priredje in podredje, lahko s pridom pojasniš o podpičju in dvopičju i. t. d. Vsi trije predmeti: pravopisje, spisje in slovnica naj se lepo strinjajo ter segajo drug v drugega, dopolnjujoč drug drugega! Skratka: pravopisje, slovnica in spisje se mi zde kakor tri sestrice, ki se podpirajo v prosep skupne domačnosti. Kjer učitelj teh treh panog jezikovnega pouka ne zna spajati, tam ostane nauk o pravopisju le nekoristna umetnost, „eine nutzlose Kunst“, kakor jo imenuje Kehr.

Ne smem pozabiti pisanja po nareki (diktando), ki je tudi prekoristna pravopisna vaja. Sprva naj otroci posamezno pišejo po nareki na šolsko tablo; kesneje, ko so se tega že privadili do dobra, skupno v zvezke. Učitelj pa ne narekuje predolgo, 15—20 minut zadošča popolnoma. Ne narekuje tudi prehitro, a tudi prepočasi ne! Pri tem ne ponavljaj izrečenega stavka večkrat! Stavek izreci enkrat glasno, razločno, počasno. Otroci naj ga v zboru ponove, a potem takoj prično pisati. Kdor kake besede ni razumel, pusti praznino, katera se izpolni kesneje ob popravljanju z manjkajočo besedo. Otroci naj se uče pazno poslušati in umeti to, kar se narekuje; zato ne trpi, da med narekovanjem po čem povprašujejo. Sploh vladaj ob narekovanju najvzornejša disciplina. Učitelj narekuje, če le možno, v celih stavkih, ob katerih si otroci lahko kaj mislijo. Če je kak stavek predolg, ga najprej izgovori, a potem ga narekuje kos za kosom. Ni pa vsako gradivo primerno za narekovanje. Učitelj uporabljaj za narekovanje tako gradivo, ki je primerno z ozirom na to ali ono pravopisno pravilo. Paziti je tudi na to, da otroci vsebino umejo, a vrhu tega se učitelj izogiblji beril, ki so le za glavo in srce ali za negovanje spomina. Tako n. pr. ni priporočati verskih, zemljepisnih ali zgodovinskih diktatov. Narekujemo navadno iz čitanke. Ko končamo, vzamejo otroci čitanke izpod klopi, poiščejo diktat ter si ga najprej po čitanki vsak sam popravi; potem pa si otroci vzajemno to store. Ko je to delo pri kraju, učitelj sam pregleduj naloge, podčrtaj pogreške ter poskrbi, da bode vse prav. Narekovalne vaje brez temeljitih poprav nimajo zmisla!

(Dalje prih.)

Književnost in umetnost.

Pole s podobami za šolo in dom.*) Družba za razmnoževalno umetnost na Dunaju je začela izdajati pole s podobami za šolo in dom. Ze naslov kaže, da se veličansko in daljnogledno podjetje stavi na široko, poljudno podlogo in da hoče dvema koreninama našega kulturnega življenja dajati skromne, ali krepke hrane. Šoli naj bodo pole s podobami v prid, podajoč ji obilico nazornega gradiva v podobah iz vseh znanstvenih polj v sistemni obliki in umetni podobi, domu — kamor najdejo naravnost ali skozi šolo pot — ker imajo namen, v tesno zvezo združiti duševne interese mladine in starine ter pri odrastlem rodu z nova poživiti mnogokrat praznujoče veselje do uka. Kakor hoče podjetje služiti umstveni omiki, hoče tudi igrati in potihoma pripraviti tla za obče zdravo umetnostno čuvstvovanje in razumevanje, česar v naših časih tako pogosto pogrešamo.

Visoko c. kr. ministerstvo za bogočastje in nauk je podjetju družbe naklonilo najskrbnejšo pozornost in popolnoma uvažujoč njegov obsežni pomen za šolstvo komisiji strokovnjakov naročilo, naj preizkusi glavne poteze vsega podjetja in pa nadzira posamezne stopnje izvrševanja, vedno ozirajoč se na vse umetnostne in odgojevalne zahteve. Na vabilo družbe pa se je z veseljem oglasilo celo krdelo odličnih umetnikov iz vseh delov avstrijsko-ogrske monarhije, da se bolj in bolj zamislijo in uspešno vglobijo v težavne naloge, ki se jim stavijo. Samo skupno delovanje umetnosti in pedagogike, preudarjeno ustrezanje znanstvene izkušnje in umetnostnega tvorjenja je moglo biti porok, da pole s podobami za šolo in dom tudi res na vse strani ustrezajo svojemu namenu.

Prva, letošnja vrsta obseza naslednjih 25 pol: št. 1. podoba Njegovega veličanstva cesarja Franca Jožefa I., risal K. Pochwalski. Svetopisemska zgodovina: št. 2. Prva človeka, št. 3. Rojstvo Kristusovo, št. 4. Hoja na Golgato. Pripovedke in legende: št. 5. Libuša, št. 6. Marijina legenda I. Bajke: št. 7. Janko in Metka, št. 8. Volk in sedmero mladih kozic. Zgodovina: št. 9. Rimsko pristanišče, št. 10. Germanska vas, št. 11. Huni I., št. 12. Romanski grad, št. 13. Štefan svetnik, prvi kralj ogrski, št. 14. Rudolf Habsburški, št. 15. Srednjeveške mesto, št. 16. Oblega mesta za časa tridesetletne vojske, št. 17. Turki oblegajo Dunaj (1683) I., št. 18. Cesarica Marija Terezija, št. 19. Mestno življenje za časa cesarja Franca I. Zemljepisje: št. 20. Donava pri Dunaju, št. 21. Visoko gorovje in ravnina. Podobe iz ljudskega življenja, št. 22. Tirolske noše, št. 23. Zima. Živalsko življenje, št. 24. Pasji tipi. Tehnične naprave, št. 25. Železniške zgradbe.

Sosebno za dom namenjeno in zlasti za tisti del ljudstva, ki nima časa in prilike izobraževati se drugače, je posameznim polam na zadnji strani pridodano besedilo v vseh avstrijskih jezikih, katero nastopi povsod tam, kjer prinaša podoba oblike ali dogodke, katerih ni lahko umeti brez nekega znanja. Ogledevec naj s podobo obogati ali oživi svoje znanje, ker ga bode veselje nad podobo izpodbujalo, natančneje pozvedeti, kaj predočuje. In z druge strani naj ga besedilo napotuje, trdneje v se sprejeti podobo, kakor se more to doseči samo s površnim ogledovanjem. S tem besedilom bodo, pisane ali črne, pole s podobami letale v najdaljnje kote in konce avstrijskih dežel in čez meje naše monarhije. Upamo, da se bodo s silo, s katero kar je lepo in dobro slednjič vedno le zmaga, kakor ljuba in draga svojina trdno udomačile tam, kjer so delovati namenjene, v šoli in na domu. V ta namen jih najtopleje priporočamo. Cena eni seriji v 25 listih (22 črnih in 3 pisani) je 1'60 gld.; posamezna črna izvedena pola velja 10 h in pisana pa 20 h.

Milim pokojnicima hrvatskim pedagogima in učiteljima. — Sveska prva — Spjevdo Ljudevit Varjačić. — U Varaždinu. Troškom in nakladom pisca. 1898. Cijena 30 novč. — To 60 strani debelo knjižico je napisal marljivi hrvaški učitelj Varjačić v spomin hrvaškim

*) Glej „Učit. Tovariš“ t. I. št. 6. stran 45! Uredn.

pedagogom in učiteljem: Imbri Antoliću, Stjepanu Novotnemu, Šimunu Balenoviću, Mijatu Stojanoviću, Ivanu Filipoviću, Ljudevitu Modcu, Franji Klaiću, Stjepanu Buzoliću, Antonu V. Truhelki, Milanu Kobaliju, Vjenceslavu Z. Maržiku, Dragutinu A. Bakotiću, Marijanu Vukoviću, Bartolu Francelju, Nikoli Hadžiću, Franji Volariću, Josipu Posavcu, Andriji Hajdinjaku, Antunu Irgoliću, Miji Vrbancu, Miroslavu Čugšvertu in Ferdi Vuksanoviću. — V prvem delu je napisal Varjačič vsakemu posebe krajšo ali daljšo pesem, drugi del pa obsega životopise imenovanih pedagogov in učiteljev hrvaških. Vso knjižico preveva iskren, gorak duh, ki nam zbuja spoštovanje do teh zaslužnih veljakov bratskega naroda. Čisti iztržek cenenega delca je naklonil pisatelj zgradbi spomenika l. 1895. zamrlemu velikemu hrvaškemu pedagogu Ivanu Filipoviću. Ker je vsebina okusno opremljeni knjižici bogata, a cena nizka, jo priporočamo tovarišem v mnogobrojno nakupovanje. Hrvaškemu tovarišu pa od srca častitamo na lepem, vsega priznanja vrednem delu.

Naši dopisi.

Z Goriškega. Naši Primorski listi molče, kakor dogovorjeno o izdatnem zboljšanju učiteljskih plač na 500, 600, 700 in 800 gld. v sosednej Kranjskej. Kaj pomeni to molčanje! Zato pa govori toliko bolj dotični zakonski načrt sam na Kranjskem povdarjajoč: „Učitelje došle iz družih dežel uvrsti dež. šol. svet z dogovorom dež. odbora v primerno plačilno vrsto.“ In sočutni tovariši na Kranjskem pišejo v svojih listih: „Tovariše, prišedše iz drugih dežel, bodemo sprejeli kot prave prijatelje z odprtimi rokami.“

In res vlagajo se že prav živahno prošnje za učit. službe na Kranjskem. Tudi gdčne učiteljice, ki so do sedaj uhajale na Štajersko, prizadevale si bodo priti na Kranjsko, kjer so enako plačane z gg. učitelji.

Tovariši! pomagajmo si čez Hubelj, predno izgubimo vse telesne in duševne moči vsled pomanjkanja. Zalostno, da puste merodajni krogi na Goriškem učitelje stradati, hirati in genevati, med tem ko povsod zboljšujejo plače učiteljem, uradnikom in drugim primerno stanu in draginji. Kaj bode z našimi otroci, ako ne zapustimo dežele, koja nas ne more prerediti!

Blagorodni gospod urednik! Prosim Vas uljudno, blagovolite sprejeti ta dopis ter ga natisniti v cenjenem „Učiteljskem Tovarišu“. Naše žalostne gmotne razmere so Vam le od daleč znane in mi jih čutimo, da nam je gorje. Več mladih učiteljev boleha in umira vsled pomanjkanja. Žalostno in resnično!*

Iz Solkana. G. dopisniku v predzadnji številki, kateri se je dovolj obelodanil, naj se mi dovoli sledeče: Podpisani imam čast predsedovati goriškemu učiteljskemu društvu že trinajsto dobo. Nikedar se nisem potegoval in boril za to častno mesto, ampak izvoljen sem bil po društvenih pravilih ter izvolitev vdano sprejel. Zatorej presrečna hvala g. dopisniku za izraženo dobrohotnost do mene in mojega rodu! Odkar se zavedam na šolskem polji, vedno sem isti, barve, — razen pobeljene brade — nisem v ničem spremenil, dasi sem bil na dežji in na sonci“; nikedar se nisem ničesa domišljeval, ampak hodil sem in hodim ravno pot brez ovinkov. Zato pa obsojam predbacivanje, — da žugam s prvim četrtkom po Veliki noči. Moj namen je, oni dan stopiti pred tribunal našega dru-

*) Pridite torej k nam na Kranjsko; bodite prepričani, da bomo vsakterega sprejeli z največjim veseljem v svojo sredo; saj znamo predobro, da so primorski učitelji vrli tovariši in uzorni šolniki. To naše vabilo velja tudi koprskim učiteljsčnikom. Umevno je ob sebi, da nam bo tudi štajarski tovariš dobro došel, če se preseli k nam na Kranjsko, kjer nam je vsled nove regulacije plač zasijalo sonce boljše bodočnosti. Povdarjamo pa, da primanjkuje na Kranjskem le učiteljev, učiteljic nam pa vzgoji naše domače žensko učiteljske toliko, da ne morejo dobiti vse služeb. Kdor se misli preseliti na Kranjsko, se obrni na naše gg. okr. šol. nadzornike. Ti so: g. Janez Thuma v Postojini; g. Andrej Žumer v Kranju, g. Vilibald Zupančič v Ljubljani, g. Francišek Levec v Ljubljani, g. Andrej Šest v Krškem in g. Anton Jeršinovič v Črnomlju. Uredn.

štva kot zatožitelj in zagovornik samega sebe. In to ni nikako žuganje! Da nekateri gg. kolegi niso zadovoljni sè sedanjim „generalstabom“, mi je znano dobro; a tačas jim ne morem pomagati. Svetoval pa bi jim: gg. „uskoki“ naj zopet vskočijo ter izvolimo si v složnosti svoj „generalstab“. Nam sedanjim „generalstablerjem“ je v prvi vrsti stvar, potem oseba; — zato pa se tudi ne držimo kleščevito tega častnega mesta, ampak vdano smo je sprejeli, pa brez zamere je prepustimo, da bode le mir v republiki. No proti črnilu iz bezgovih jagod, oziroma proti puščicam imamo za zdaj tinkturo iz „aster monotone“.

Tom. Jug.

Vestnik.

Učiteljski konvikt: Tvrdba J. Soklič, zaloga klobukov v Ljubljani „Pod trančo“ 6 K v smislu „gospodarskega programa“ za l. četrletje; tvrdba A. Krejči, zaloga klobukov v Ljubljani „Wolfve ulice“ 5.32 K v smislu „gospodarskega programa“ za l. četrletje; tvrdba Fr. Ksav. Souvan, zaloga manufakturnega blaga na Mestnem trgu v Ljubljani, v smislu „gospodarskega programa“ za l. četrletje t. l. 45 K; č. g. M. S., c. kr. učiteljica v Ljubljani, 10 K; g. Maier Jožef, šolski vodja v Ljubljani, 2.40 K.

Odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ je prejel to-le pismo:

Št. 267.

Slavnemu odboru „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani.

Podpisano županstvo si dovoljuje naznaniti, da je novoizvoljeni odbor v svoji seji dne 24. sušca t. l. št. 332 za sožalje, izraženo po slavnem odboru ob priliki smrti prezasluzenega občinskega svétnika Viktorja Globočnika, izrekel svojo najtoplejšo zahvalo. — Mestno županstvo v Kranju 25. dne sušca 1898. — K. Šavnik.

Aforizmi o vzgoji in šoli. Vzgoja je prava, če ji ne more svet ničesar očitati. — Prevelika strogost in prevelika ljubezen sta enako kvarni. — Narod, ki ne ljubi šole, je svoj sovražnik. — Šola bodi vsem enako pravična mati. — Beseda o pravem času in na pravem mestu časih otroka bolj udari nego šiba. — Zdravo šolstvo je vsakemu narodu največji dobrotnik. — Vera je sonce na nebu ljudskega šolstva. — Šola daje mladini glavo in srce, svet ji da spoznanje. — Vsak šolarček je lahko učitelju učitelj. — Šola bodi cerkev, kjer se darujejo srca plemenitosti in glave vedi. — Najboljši nadzorniki so učenci. — V šoli vladaj ljubezen, a ne strah. — Zupanje šolske mladine do učitelja je most, po katerem prehaja učiteljevo srce v srce mladine. — Dobro, najsi še tako očito in veliko, izgine v senci slabih dejanj. — Otroke naj uči šola to, kar je dobro, slabo se nauče sami. — Slaba šola je slaba gospodinja: zadnja zapravi hišno imetje, prva to, kar je dala priroda dobrega otrokom. — Šola je mrtva, če je učitelj brez duha in čustva. — Ošabnost in prezirljivost med tovariši in tovarišicami je znak plitvega uma ali visoke domišljavosti. — Dobra vzgoja je hčeri najboljše dota. — Devojka, ki je bila slabo vzgojena, je enaka divji roži. — Šola je kovačnica krepkih značajev. — Človek brez značaja je gnilo jajce. — Človek brez krepke volje je petelin na zvoniku. — Ljudska šola je seme cvetju in sadu narodove bodočnosti. — Znanje ni znak zmožnosti, zakaj človek more več kakor zna. — Šola bodi gojiteljica pokorščine. — Prevelika strogost vzgaja lažnjivost, potuhnjenost in hinavščino. — Ljubezen do Boga otroka najbolj čuva pred grehom. — V šoli, kjer vlada ljubezen, vlada spoštovanje. — Spoštovanje je temelj učiteljevemu ugledu. — Najboljši sad najboljše vzgoje je popoln človek.

E.

Cenik vsakovrstnega papirja, pisarskih in risarskih potrebščin, šolskih zvezkov i. t. d. je priložil današnji številki g. Jos. Petrič. Od vseh tvrdk, ki jih imamo v „gospodarskem programu“, podpira g. Petrič konvikt do sedaj še najbolj, ker daruje eno tretjino dobička v ta

namen. Mi izpolnujemo le prijetno dolžnost, da tvrdko Petričevo slovenskemu učiteljstvu priporočamo kar najtopleje in pričakujemo, da se bo slovensko učiteljstvo pri nakupovanju šolskih zvezkov in drugega šolskega blaga oziralo na to domačo, narodno tvrdko.

III. koncert „Glasbene Matice“. Naš dični glasbeni zavod je priredil prijateljem petja in godbe že mnogo lepih koncertov, ki niso v čast le zavodu samemu ampak tudi v ponos slovenskemu narodu. III. koncert „Pasijon sv. Matevža“, ki se je izvajal dne 4. t. m. je pa nadkrilil vse dosedanje koncerte, kar jih je priredila Glasbena Matica; bil je dovršen v vsakem oziru, bil je res pravcati triumf za naš glasbeni zavod in posebe še za koncertnega vodjo g. Čerina, ki je pokazal, da je umetnik, velik mojster v godbi. Slava mu!

† **Lujiza Pesjakova.** Dne 31. sušca t. l. je umrla v Ljubljani po daljšem bolehanju priznana slovenska pisateljica in pesnica, gospa Lujiza Pesjakova, porojena Chrobathova v 69. letu dobe svoje. Gospa Pesjakova je mnogo delovala v mlajših svojih letih na slovstvenem polju slovenskem. Bila je zvesta sotrudnica malone vsem našim leposlovnim listom. Na nje pesniško delovanje pa je brezdvomno mnogo vplivalo prijateljsko občevanje s pokojnim Jožefom Cimpermanom, katerega vpliv se pozna zlasti obliki literarnih del Lujize Pesjakove. Svoje pesmi je izdala pred desetimi leti pod naslovom „Vijolice“, je spisala roman, ki je izšel v Krajčevi narodni biblioteki pod naslovom „Beatin dnevnik“ ter libreto Foersterjevi operi „Gorenjski slavček“. — Lujiza Pesjakova je bila visoko naobražena gospa, katere ime se bo s častjo imenovalo v literarni zgodovini slovenski. S svojimi deli si je zgradila dostojen spomenik v našem narodu. Naj ji bo lahka zemlja slovenska!

Vabilo. Kamniško učiteljsko društvo bode imelo svoj redni občni zbor dne 21. mal. travna, pri neugodnem vremenu pa zadnji četrtek 28. mal. travna v Dobu ob 10. uri dopoludne. Razven običajnih točk, bode nadaljeval svoje poročilo g. Janko Toman. K obilni udeležbi vabi

Šolska izložba 1898. l. na Dunaji. Po časopisih se je že naznanilo, da ne bode zastopano na jubilejni izložbi na Dunaju v takozvani mladinski dvorani (Jugendhalle) le dunajsko šolstvo, temuč tudi razmerno šolstvo vse nižje Avstrijske. Vsled odredbe deželnega šolskega sveta so okrajni šolski sveti opozorili učiteljstvo na podjetje in tudi šolske oblasti same se bodo udeležile s statistično razredbo o šolskih razmerah zadnjih pedeset let dotičnih okrajev. Iz učiteljskih krogov so se oglasili že mnogi z različnimi lastnorodno izdelanimi učnimi pripomočki, kateri nikakor ne delajo sramote tudi tovarniško izdelanim učnim pripomočkom. Znamenit razstaven predmet bode razstavil okraj Neunkirchen, namreč album vseh novih šol v dotičnem kraju. V posameznih okrajih dobili so se dobrotni možje, kateri bodo stroške za prireditve razstavnih objektov sami poravnali. Prvomestnik „mladinske dvorane“ dr. Stejskal je v zadnji seji sporočil, da se je prvotno 2000 m² odstopilo za dvorano, a sedaj se pa že rabi dvorana z 3000 m² in ker bode tudi deželni odbor nižjeavstrijski od dežele vzdržane učne in dobrodelne zavode zastopal, se bode porabil ves odmenjeni prostor. — Slovenski učitelji pa pokažimo v „šolskem muzeji slovenskega in istrsko-hrvatskega učiteljstva“, kaj premoremo in znamo. Torej, le na delo!
Jos. Korošec.

Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem. Deželni šolski svet je provizorični učiteljici gospodično Emo Peče v Selcah in Eleonoro Dev v Trebnjem stalno namestil na njih dosedanjih mestih ter učiteljico gdč. Polonico Dolinšek na Vremu premestil v Št. Vid pri Žilcah.

Avtonomija v šolstvu. V zraku vrvi geslo: avtonomija v šolstvu. Pa niti mi učitelji — tem manj poslanci, niti občinstvo nima jasnega niti enotnega nazora v tem, kakšna bi morala biti v prihodnje šolska avtonomija. Zaradi tega pozivljemo vse delavce učitelje, kateri imajo o avtonomiji šolstva svoje lastne zdrave nazore podprte s

skušnjo, da bi te nazore priobčili in tako pomagali do pravega nasveta, za katerega naj se postavi vse učiteljstvo. Da se bodemo mogli zoperstaviti pretiranim tožbam do razširjene avtonomije, zlasti v najnižji avtonomistični korporaciji, zbirajmo dogodke, kedaj je bila zlorabljena že pri sedanji avtonomiji šolski na škodo učiteljstva ali narodne šole. Kar je češkemu učiteljstvu v prid, gotovo je tudi nam. Posnemajmo jih. (Po „Češkem Učitelju“).
J. K.

Vabilo k občnemu zboru učiteljskega društva radovljiškega obraja, kateri se prične ob 3. uri popoldne v dan 14. mal. travna t. l. v Lescah. Razven običajnih točk bo poročal g. Stiasny „Po regulaciji učiteljskih plač“. Po tem poročilu bo „Pogovor o slavnosti petdesetletnice presvitlega cesarja“. Radi važnega dnevnega reda vabi k obilni udeležbi
odbor.

Potovalne štipendije za učitelje. Dvema nemškima učiteljema z Moravske podelilo je ministerstvo za uk in bogočastje ter poljedelstvo potovalne štipendije: enemu za obisk prirodoslovnega tečaja za učitelje na univerzi v Jeni, drugemu za potovanje po Švici. Ali bi češki učitelji (kaj pa slovenski, a pardon, saj Slovani nismo Herrenvolk) ne mogli doseči podobne štipendije. (Po „Češkem Učitelju“).
J. K.

Štev. 41.

Zahvala.

Vsem gospodom tovarišem in gospodičnam tovarišicam, ki so se nas tako prijazno in kolegijalno spomnili po regulaciji naših plač, izrekamo tem potem najiskrenejšo zahvalo. Odbor je storil vse, kar mu je bilo sploh mogoče storiti v tej zadevi ter se je oziral pri teh korakih na razne izražene želje. Sedaj ima vso stvar v rokah visoki c. kr. deželni šolski svet, ki jo bode uredil gotovo z isto blagonaklonjenostjo, s katero je spremljal in podpiral vse naše prošnje in želje ter tako pripomogel v prvi vrsti, da se nam je odpomoglo vsaj v toliki meri. Ako pa morebiti tudi še sedaj ne bode povsem ustrezno želji vsakega učitelja in vsake učiteljice, naj radovoljno potrpi; bližnja bodočnost bode izravnala gotovo tudi to!

Upamo pa, da nas bodo gospodje tovariši in gospodične tovarišice tudi v prihodnje drage volje podpirali ne samo z dobrim svetom, ampak tudi z naročevanjem našega glasila, ki nam je v našem trdem boju za obstanek najboljše sredstvo in glavna opora! Naj se uresniči te naše nadeje!

Za odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“:

Juraj Režek,
t. č. predsednik.

Engelbert Gangl,
t. č. tajnik.

Jubilejni koncert

v proslavo 50 letnice cesarjevega vladanja.

Oglašenci: Ljubljansko učiteljstvo: Marija Marout, Jakobina Tomec, Mira Dev, Draga Fischer, Fani Poka pl. Pokafalva, Franc Raktelj, Jožef Maier, Teod. Valenta, Franc Bahovec, Anton Razinger, Jožef Cepuder, Jakob Dimnik, Alojzij Kcelj, Franc Trost, Avgust Kleč, Jakob Furlan, Franc Schiffrer, Janko Likar, Franc Črnagoj, Rudolf Vrabel, Henrik Petras, Engelbert Gangl; Ivan Poženel, nadučitelj in Mici Poženel, z Rakeka.

Listnica uredništva:

G. dr. Emil Holub na Dunaju: Pristrčna Vam hvala na prijaznosti in naklonjenosti do „slovenskega šolskega muzeja“. Gotovo bo Vaša zbirka obiskovavce šolskega muzeja najboljše zanimala. — **Učitelj-organist:** Anonimnih dopisov ne sprejemamo; prosimo, javite se nam! — Zaradi tesnega prostora in zaradi spisov, ki jih ne moremo odlagati, smo za danes odložili do prihodnje številke nadaljevanje ocen knjig „Slovenske Matice“ za l. 1897. — Vsem somišljenikom: Veselo Alelujo!

Gospodarski program.

Naslednje tvrdke darujejo od iztržka, oziroma dobička, katerega jim dá zaslužiti učiteljstvo, dogovorjene odstotke v prid učiteljskemu konviktu. Vsakdo (vsaktera) pa blagovoli zahtevati, da se vsaka svota, ki jo odjemalec izplača, zabilježi v prid konviktu.

- Jos. Petrič** — zaloga raznovrstnih šolskih zvezkov, peres z napisom: „Učiteljski konvikt“ in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 6.
- Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg** v Ljubljani, Kongresni trg.
- Miličeva tiskarna** — zaloga uradnih spisov i. t. d. — v Ljubljani, Stari trg.
- Národna tiskarna** v Ljubljani, Kongresni trg.
- Šeberjeva tiskarna** v Postojini, zaloga uradnih spisov itd.
- Gričar & Mejač**, trgovina z narejenimi oblekami za dame in gospode v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
- Fran Ksav. Souvan**, trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani, Mestni trg.
- Fran Kraigher**, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg.
- Anton Krejči**, zaloga moških in ženskih klobukov v Wolfovih ulicah v Ljubljani.
- J. Soklič**, trgovina s klobuki v Ljubljani, Pod trančo.
- Kavčič & Lilleg** — „Pri zlatorogu“ — trgovina s specerijskim blagom v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
- Jeglič & Leskovic**, trgovina s specerijskim blagom na Jurčičevem trgu v Ljubljani.
- F. P. Vidic & Comp.** Tovarna lončenih peči in glinastih izdelkov, opekarna, zaloga, stavliškega blaga v Prešernovih ulicah v Ljubljani.

Banka „Slavija“ v Pragi — glavno zastopstvo za slovenske dežele v Ljubljani — vzajemno zavarovalno društvo, daje od učiteljskih zavarovanj provizijo „Zavezi slovenskih učiteljskih društev.“

Zavedno učiteljstvo prosimo, da po geslu „Svoji k svojim!“ podpira v prvi vrsti te tvrdke.

J. Giontinijeva knjigotržnica v Ljubljani

priporoča

ravnokar izišle

Pôle s podobami za šolo in dom

Serijska I. obsega 25 pol

in velja v lepi mapi 1 gld. 60 kr.

Ista priporoča p. i. krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom po vseh kranjskih šolah dovoljene

Grubbauerjeve šolske zvezke

katerih ima s predpisanimi liniaturami vedno dovolj v zalogi.

100 zvezkov I. vrste velja z 8 listi 1.50 gld. in z 6 listi pa 1.30 gld.; 100 zvezkov II. vrste velja 85 novč. in 100 zv. III. vrste pa 70 novč.

V prid „Učiteljskemu konviktu“ dajem posebni rabat 5 %.

Svoji k svojim! * Domača tvrdka

Josip Petrič v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 6

Prvo in edino založništvo domačih izdelkov
šolskih zvezkov

ki vstrežajo glede kakovosti in oblike popolnoma ministerskemu ukazu z dne 27. vel. travna 1881. l., št. 7973/31 in z dne 28. mal. travna 1886. l., št. 26, in kateri se kot taki vsled odredbe visok. c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega z dne 14. svečana t. l. smejo rabiti na vseh javnih šolah. — Glede kakovosti se odlikujejo od vseh dosedanjih zvezkov; temu so najboljši dokaz mnogobrojna pohvalna pisma. Liniamenti so popolnjeni (sedaj že 9 liniamentov).

Risanke brez stigem in s stigmami z 1, 2 in 3 cm. Vsaka risanka ima podložek.

Največja zaloga raznih šolskih potrebščin. — Najfinejša šolska peresa

„Klasp“ po 45 kr., „Aluminium“ po 85 kr. škatljica. Vsako pero nosi znamko: „Učiteljski konvikt“.

Od zvezkov in peres dajem jedno tretjino čistega dobička „Učit. konviktu“.

Pole s podobami za šolo in dom I. serija 25 pol v mapi 1.60 gld. Kdor naroči vse serije, dobi 5 % popusta. (Obračunalo se bo pri zadnji seriji.)

Najboljše asortirana zaloga vseh pisarniških in risarskih potrebščin po najnižjih cenah.

Vkljub zelo nizkim cenam pošiljam od danes naprej sl. šolskim vodstvom in kraj. šolskim svetom šolsko blago, ako znaša račun vsaj 10 gld., poštnine prosto.

Nadejajoč se, da me p. i. zavedno učiteljstvo ne bo preziralo s cenjenimi naročbami, belježim

z najodličnejšim spoštovanjem udani

Josip Petrič.

Podpornik „Učiteljskega konvikta“

Točna in cena postrežba

Blago najboljšje kakovosti

Izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 3 gld. naročnine in 1 gld. udnine. — Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati odgovornemu uredniku (uredništvu) v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema g. Francišek Črnagoj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za celo stran 15 gld., pol strani 8 gld., 1/3 strani 5 gld., 1/4 strani 4 gld., 1/8 strani 2 gld.; manjši inserati po 10 kr. petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 3 gld.